

Peter Sherwood professzort Országh László-díjjal tüntették ki

A Magyar Anglisztikai Társaság 13. konferenciájának nyitónapján, 2017. január 26-án Egerben Peter Sherwood professzort Országh László-díjjal tüntették ki. Az alábbiakban közöljük Vadon Lehel professzor felterjesztését, amely gyakorlatilag azonos a díj átadásakor elmondott laudációjával.

Javaslat az Országh László-díj odaítélésére Prof. Peter Sherwoodnak

Immár 30 éve, hogy Peter Sherwood nevével először találkoztam. Országh László beszélt róla mint fiatal, szorgalmas, tehetséges és megbízható magyar származású angol kutatóról, aki érdeklődik a magyar–angol irodalmi és kulturális kapcsolatok, valamint a nyelvészet, különösen a lexikográfia iránt. Megismerkedésünk később történt, amikor már ismert egyetemi oktató volt, és gyakran látogatott Magyarországra mint vendégtanár és konferenciák előadója. Országh Lászlóval első személyes találkozása 1971-ben történt, amikor Budapesten kutatásokat folytatott Yolland Arthur életéről és magyarországi munkásságáról.

Országh dicsérte témaválasztását, és fontos tanácsaival segítette munkáját. Sherwood tudósi pályája Országh László támogatásával indult, akinek filológiai szigora, hitvallása és a tudomány és kutatás iránti elkötelezettsége példaértékű volt. Később, Országh László szótárírói munkássága idején, a magyar–angol kéziszótár új, harmadik kiadásának hivatalos lektoraként is munkakapcsolatban voltak, amelyről a 13 év alatt íródott magán és szakmai vonatkozású levelek tanúskodnak. (Válogatás olvasható az Emlékkönyv Országh László tiszteletére című kötetben.)

Peter Sherwoodot jól ismerem, többször találkoztunk Budapesten, Debrecenben, vendégem volt Egerben. Segített az Országh-émlékkönyv munkálataiban, értékes cikket írt, és rendelkezésemre bocsátotta Országh kéziratos leveleit. Mindaddig figyelemmel kísértem életútját, életművét. Ezért javaslom Peter Sherwood professzor urat az Országh László-díj odaítélésére.

Peter Andrew Sherwood Budapesten született 1948-ban. Az 1956-os forradalom után családjával Angliában telepedett le. A University of London-on szerzett BA diplomát 1970-ben, majd 1976-ban fokozatot nyelvészetből. Nyelvész, lexikográfus, író és fordító, elsősorban műfordító. 35 éven át tanított a School of Slavonic and East

European Studies, University of London-on, majd közel hét évet töltött a magyar nyelv és kultúra Distinguished Professor-aként az Amerikai Egyesült Államokban (University of North Carolina at Chapel Hill).

Peter Sherwood sokoldalú tudós tanár, kutató. Erről tanúskodnak tankönyvei, szótárai, tanulmányai, cikkei, könyvismertetései és fordításai. Alma materében, a University of London szlavisztikai és kelet-európai tanulmányok intézetében, majd az amerikai Chapel Hill-en a magyar nyelv tanára, a magyar irodalom és kultúra, valamint a magyar és finnugor nyelvek tanára volt. A magyar nyelv tanítása munkásságának tudatosan vállalt, fontos része. Ízig-vérig nyelvtanár, akinek a tanításában jelen van a gyakorlat orientált nyelvtanár és a tudományos, elmélet orientált nyelvész. Kifogástalan magyar és angol nyelvtudása, szép és szabatos kifejezőmódja, gyakorlati és módszertani elképzelései miatt határaink kívül a felsőoktatásban a legsikeresebb angol magyartanár. Több mint három évtizedes munkája eredményeként sokan tanulnak meg magyarul Angliában és Észak-Amerikában is, és sokan ismerték meg Magyarországot és a magyar történelmet, irodalmat, kultúrát. Tanítványai közül többen képviselték Nagy-Britanniát a budapesti nagykövetségen, többek között az a nagykövet is tanítványa volt, aki a brit törvényhozás és a királynő megbízásából átadta Országh Lászlónak a „Commander of the Order of the British Empire” nevű kitüntetést.

Peter Sherwood ismert és elismert nyelvész a magyarországi és a finnugor nyelvészet területén. Kutatásainak eredményeit számos tanulmányban közölte magyar, angol és más nemzetközi tudományos folyóiratokban. Jelentős szerepet vállalt Országh László szótárírói munkáiban. Elsősorban a magyar nyelvet tanuló angol anyanyelvűek számára két magyar–angol szótár szerkesztésében kimagasló szerepet játszott. Kitűnő tanulmányt írt Yolland Arthurról, az első modern angol/magyar szótár szerkesztőjéről és annak Magyarországon töltött 60 évéről. Gyakori résztvevője és előadója a magyar és uráli nyelvészeti konferenciáknak. Előadást tartott Magyarországon, Angliában, Olaszországban, Hollandiában, Finnországban, Észtországban, Franciaországban és az Egyesült Államokban. A konferenciák köteteiben megjelent előadásai nemzetközi tudományos körökben érdeklődésre tartanak számot.

Könyvei mellett gazdag és színvonalas publikációi és fordításai hazai és határon túli folyóiratokban és irodalmi lapokban, kötetekben jelentek meg. Írásait a megkutatott területek mélysége, fogalmazásának és stílusának pontossága, tisztasága, az elsődleges és másodlagos források alapos ismerete, az elemzés, az értelmezés tudós logikája jellemzi. Angol nyelvű magyar nyelvtankönyvén kívül két magyar–angol szótárt szerkesztett, ezen túlmenően társszerzőként sajtó alá rendezte a SSEES University College London nagy léptékű konferenciájának anyagát Kossuth Lajosról, majd értékes tanulmánnyal járult hozzá az 1956-os forradalomnak szentelt SSEES UCL-beli konferencia anyagához. Műfordításai között találjuk Hamvas Bélától a *Fákat*, valamint *A bor filozófiáját*, Vámos Miklóstól az *Apák könyvét*, valamint Szécsi Noémi *A finnugor vámpír* című regényét. De a névsorban szerepel még Bibó István, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond és Herczeg Ferenc is. A költészetben olyan szerzők műveit ültette át angolra, mint Balassi Bálint, József Attila, Pilinszky János, Károlyi Amy, Somlyó György, Tóth Krisztina és Takács Zsuzsa. Ő alkotta meg Vivaldi *A tigris* című operájának londoni magyar előadásához az angol nyelvű librettót. Több mint harminc színdarabot és könyvet, közöttük Kertész Imre, Esterházy Péter és Nádas

Péter műveit ismertette a legrangosabb brit irodalmi hetilap, a *The Times Literary Supplement* hasábjain.

Jelentős nemzetközi tudományos szervezetek tagja: Linguistic Society of America, American Hungarian Educators' Association, The British Hungarian Fellowship (London), International Association for Hungarian Studies (Budapest), Philological Society (London), Suomalais-Ungrilainen Seura (Helsinki).

Peter Sherwood munkásságát jelentős magyar és angol díjakkal és kitüntetésekkel jutalmazták, ezek mindegyike a nyelvészet területén és az oktatásban elért eredményeit igazolja:

1999: A Füst Milán Alapítvány díja

2001: Pro Cultura Hungarica díj

2003: A londoni British–Hungarian Fellowship G. F. Cushing díja

2007: A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje

2011: A Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság Lotz János emlékérmé

PETER SHERWOOD MUNKÁINAK VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIÁJA

Könyvek, szótárak

A concise introduction to Hungarian. London: School of Slavonic and East European Studies, University of London, 1996. 139 p.

The BUDALEX guide to Hungarian [Distributed at the Third International Congress of the European Association for Lexicography, EURALEX, Budapest, 4–9 September 1988]. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1988. 12 p.

Phrasal verbs: Tanuljuk meg a 100 legfontosabbat! [The 100 most important phrasal verbs of English for Hungarian students]. Janet Phillips (publisher's editor), Peter Sherwood (senior editor). Oxford: Oxford University Press, 2003. 122 p.

Oxford angol–magyar szótár nyelvtanulóknak (English–Hungarian wordpower Dictionary). Janet Phillips (publisher's editor), Peter Sherwood (senior editor). Oxford: Oxford University Press, 2002. 768 p.

A concise Hungarian–English dictionary. Tamás Magay, László Ország, "Contributing Editor" (*de facto* co-editor) Peter Sherwood. Budapest: Akadémiai Kiadó / Oxford: Oxford University Press, 1990. 1144 p.

Lajos Kossuth sent word ... László Péter, Martyn Rady, Peter Sherwood (editors). Papers delivered on the occasion of the bicentenary of Kossuth's birth. London: Hungarian Cultural Centre and School of Slavonic and East European Studies, University College London, 2003. 263 p.

Cikkek, tanulmányok

Éva Szöllősy, *A férfiak és a nők képe modern értelmező szótárainkban* [The representation of men and women in contemporary monolingual dictionaries of Hungarian]. 2015 [Ismeretész]. *International Journal of Lexicography* 2016/3, 393–397. doi:10.1093/ijl/ecw001

Eszik, megeszik, de főleg megesz, és ami körülöttük van. Argumentum. Debreceni Egyetemi Kiadó. 2013/9, 294–300. http://argumentum.unideb.hu/2013-anyagok/kulonszam/17_sherwoodp.pdf

On the German and English versions of Sándor Márai's *A gyertyák csonkig égnek*. In: Tötösy de Zepetnek, S. – Vasvári, L. O. (eds., 2011): *Comparative Hungarian cultural studies*. West Lafayette, IN: Purdue University Press. 113–122.

- The Importance of Reading the Actual Lines and not in between them: Ferenc Juhász's Poem *Évszakok* (1957) in the Shadow of its English Versions. In: *Resistance, rebellion and revolution in Hungary and Central Europe: Commemorating 1956*. London: Hungarian Cultural Centre / School of Slavonic and East European Studies, University College London, 2008. 297–304.
- A múlt mint előjáték? A hungarológiai stúdiumok hetven esztendeje Londonban. *THL2: Journal of Teaching Hungarian as a Second Language / A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata*. Budapest: Balassi Intézet. 2008/1–2, 5–17. [Társszerző: Tarsoly Eszter.] <http://www.epa.hu/01400/01467/00004/pdf/>
- Ország-Világ: A memoir. In: *Angol–magyar kézisztár. Jubileumi kiadás Ország László születésének 100. évfordulójára*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2007. 15–17.
- Living through something: notes on the work of Imre Kertész. In: Robertson, R. – Sherman, J. (eds., 2005): *The Yiddish presence in European literature: Inspiration and interaction. Proceedings of the Fourth and Fifth International Mendel Friedman Conference*. European Humanities Research Centre, Oxford: Oxbow Books, 108–116.
- On not squaring the circle: Some diagrammatic representations in the teaching of Hungarian as a foreign language. *Hungarológiai Évkönyv* 2004/1, 145–153. http://epa.oszk.hu/02200/02287/00005/pdf/Hungarologiai_Evkonyv_05_145-153.pdf
- Derivability from ethnonyms: Notes on the Hungarian derivational suffix =SÁG/=SÉG. In: Helimski, E. – Widmer, A. (eds., 2002): *Wűsa, wűsa – Sei gegrüßt! Beiträge zur Finnougristik zu Ehren von Gert Sauer dargebracht zu seinem siebzigsten Geburtstag. = Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica* Band 57. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 315–322.
- The label *pre-socialist* in Hungarian lexicography of the 1950s. In: Pynsent, R. B. (ed., 2000): *The phony peace. Power and culture in Central Europe 1945–1949*. London: School of Slavonic and East European Studies, University College London, 406–442.
- Crater into well: sex and violence in Dezső Kosztolányi's *Édes Anna* and its English translation. *Translation Review*. University of Texas at Dallas, 1998/55, 34–38.
- 'A nation may be said to live in its language': some socio-historical perspectives on attitudes to Hungarian. In: Pynsent, R. B. (ed., 1996): *The literature of nationalism. Essays on East European identity*. London: SSEES / Macmillan, 27–39.
- Isn't 'ORSZÁGH' the Hungarian for 'DICTIONARY'? Memories and letters of László Ország. In: Vadon Lehel (szerk., 1993): *Emlékkönyv Ország László tiszteletére*. Eger: Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, 343–360.

Fordítások

- Noémi Szécsi (2012): *The Finno-Ugrian vampire*. London: Stork Press, 232 p.
- Miklós Vámos (2006): *The book of fathers*. London: Abacus, 455 p.
- Domokos Moldován (1986): *Love spells and death rites in Hungary. Filmscripts*. [Translated from the Hungarian by Peter Sherwood, Gillian Howarth, Agnes and Len Scott.] London: Institute of Contemporary Arts / Budapest: Gondolat Kiadó, 205 p.

A fenti javaslatétel alapján minden kétséget kizáró módon elismeréssel és szeretettel támogatom Peter Sherwood professzor urat, és tisztelettel kérem a bizottság tagjait, hogy részére ítéljék az Ország László-díjat.

Eger, 2016. december 6.

Vadon Lehel
professzor emeritus
Eszterházy Károly Egyetem